

Kultur- og kirkedepartementet
Boks 8030 Dep.

0030 OSLO

Oslo 10. januar 2006

Deres ref: 2001/04589ME roy:elt

HØRING: Endringer i medieeierskapsloven

Det vises til departementets høringsutkast med forslag om å senke den nasjonale grensen for eierbegrensninger i mediesektoren fra 40 prosent til 33,3 prosent.

Sammendrag og konklusjoner:

I denne høringsuttalelsen vil Orkla Media argumentere for følgende forhold:

- Det er uheldig å endre ett element av Eierskapsloven isolert. Lovens ulike virkemidler henger sammen og må behandles i sammenheng.
- Dersom terskelverdien for nasjonalt eierskap skal senkes, må man samtidig endre reglene for krysseierskap, multimedieeierskap og regionale eierbegrensninger for aviseierskap, samt fjerne det såkalte treaktørprinsippet. Disse reguleringstiltakene mister sin legitimitet dersom man utelukkende senker den nasjonale grensen for medieeierskap. Det foreslåtte tiltaket forsterker de negative konsekvensene for medieaktører som bygger sin virksomhet på hevdvunne publisistiske prinsipper og tradisjon.
- Orkla Media ber om en bred gjennomgang av Eierskapslovens praktiske konsekvenser, med sikte på å sikre likebehandling for de ulike medieaktørene og for å sikre en lovgivning som ivaretar proporsjonalitetsprinsippet. Den foreslåtte endringen av den nasjonale terskelverdien gjelder i realiteten bare Schibsted. Orkla Media og andre aktører er som følge av lovens øvrige elementer i realiteten underlagt et annet og vesentlig strengere reguleringsregime.

Virkemidlene henger sammen

Det foreliggende endringsforslaget gjelder en lov som i disse dager har vært virksom i ett år. I revisjonsarbeidet for ett år siden ble de ulike elementene i Eierskapsloven sett i sammenheng. De ulike aktørene i mediemarkedet ble invitert til å gi uttrykk for en vurdering av lovens totalitet.

Denne muligheten legges det i den foreliggende høringsrunden ikke opp til.

Orkla Media finner det vanskelig å kommentere hvilken nasjonal terskelverdi vi bør ha som et isolert spørsmål. En forsvarlig lovbehandling forutsetter etter vårt syn at konsekvensene av å gjøre endringer i den nasjonale eierbegrensingen, blir vurdert i lys av lovens øvrige virkemidler, som treaktør-prinsippet, reglene for krysseierskap og multimedieeierskap, samt den særskilte regionale reguleringen av eierskap for aviser.

Orkla Media vil påpeke at argumentasjonen for innføringen eller videreføringen av de ulike virkemidlene er blitt sett i sammenheng med endringen av den nasjonale terskelverdien. At det foreligger en slik sammenheng mellom virkemidlene går f.eks. fram av Innst. O. nr. 13 (2004-2005):

”Departementet vil likevel oppretthalde framlegget om å heve grensa til 40 pst. av marknaden. Departementet legg vekt på at ei grense på 40 pst. av marknaden, kombinert med grenser for krysseigarskap mellom store medieigarar, kan oppretthalde ei reell tredeling av den norske mediemarknaden. Etter departementets vurdering vil dessutan innføring av regulering av multimedieigarskap gjere det akseptabelt å heve grensa for eigarskap innanfor éin mediemarknad (monomedieigarskap).” og ”Regulering av krysseigarskap er dessutan viktig for å kunne sikre minst tre store uavhengige aktørar på mediemarknaden” (s.10)

Departementet påpeker det samme i sitt høringsnotat, der det heter at *”grensen må også sees i sammenheng med prinsippet om at man ønsker minst tre uavhengige aktører i mediemarkedet”*.

Orkla Media oppfatter situasjonen slik at tilstramningen i treaktørprinsippet, presiseringen av grensene for krysseierskap og reglene for multimedieeierskap har fått sin foreliggende utforming som følge av at den nasjonale terskelverdien ble hevet fra 33,3 til 40 prosent. Hvis man vil endre den nasjonale terskelverdien tilbake til utgangspunktet, vil den naturlige konsekvensen etter vårt skjønn være å endre de tiltakene som kom som følge av at den nasjonale terskelverdien ble hevet.

Orkla Media forventer at Departementet kommer tilbake med forslag om nødvendige endringer av lovens øvrige virkemidler.

Flere virkemidler er ikke nødvendige

Orkla Media registrerer at departementet i sitt høringsnotat henviser til EMK artikkel 10 som begrunnelse for sitt forslag. Vi deler synspunktet om at det er lovgivers oppgave å hindre at det oppstår monopolaktige tilstander i mediemarkedet, og at en eierskapslovgivning som sådan er et viktig bidrag til å sikre ytrings- og informasjonsfriheten.

Orkla Media har imidlertid i tidligere høringsuttalelser satt spørsmålsteget ved hvorvidt vår eierskapslovgivning representerer et for stort inngrep i den formelle ytringsfrihet og om elementer av den vil være i konflikt med sentrale internasjonale ytringsfrihetsbestemmelser. Vi har også i en høring til Eierskapstilsynet gjort oppmerksom på at vi i en potensiell fremtidig konfliktsituasjon knyttet til loven, vil stå fritt til selv å begrunne vår fortolkning av loven i dette perspektivet. Vi har videre i tidligere høringsuttalelser påpekt at elementer i loven bærer preg av såkalt ”garrymandering”.

Vi er meget usikre på om alle elementer av vår eksisterende eierskapslovgivning er ”nødvendige i et demokratisk samfunn”. De forhold vi har tatt opp i tidligere er fortsatt høyaktuelle og aktualiserer seg betydelig som følge av forslaget om å senke den nasjonale terskelverdien tilbake til det den var frem til januar 2005.

Vi kan ikke se at Departementet i det foreliggende høringsnotatet har stilt det nødvendige kontrollspørsmålet som EMK Artikkel 10 naturlig innbyr til, om at ethvert tiltak skal være ”nødvendig i et demokratisk samfunn”.

Orkla Media kan ikke se at treaktørprinsippet i sin foreliggende form er nødvendig å opprettholde når den nasjonale grensen for medieeierskap blir foreslått fastsatt til en prosentsats som sikrer at det pr. definisjon vil måtte være minst tre aktører innenfor hvert medieområde (avis, fjernsyn, radio)?

Orkla Media forstår ikke at grensen for krysseierskap (10 prosent) er nødvendig å opprettholde i sin foreliggende form, spesielt ikke dersom den nasjonale terskelverdien senkes som foreslått. Intensjonen bak Eierskapsloven vil bli vel ivaretatt selv om reglene for krysseierskap blir fjernet fra loven.

Vi vil i denne forbindelse påpeke at det ikke er den nasjonale terskelverdien som utgjør en trussel mot dynamikken i mediemarkedet, slik det fremgår av høringsnotat at Departementet mener. Det som på sikt kan *”underminere posisjonen til øvrige aktører”* (notatet s.3), er kombinasjonen av reglene for krysseierskap, multimedieeierskap og regional regulering av avismarkedet. Dersom Departementet er bekymret for *”at man sementerer en permanent ulikhet mellom de forskjellige aktørene”*, bør man snarere underlegge disse forholdene en kritisk vurdering enn å gjøre endringer av den nasjonale grensen.

Viktig med likevekt mellom aktørene

Orkla Media anser det som oppløftende at Departementet er bekymret for at aktørene i mediemarkedet skal være underlagt ulike regelverk, slik at det *”i praksis bare er en aktør som har anledning til å oppnå 40 prosent markedsandel”* (dvs. nå den nasjonale terskelverdien).

Dette er i realiteten feil: En aktør, NRK, har allerede markedsandeler på henholdsvis 44 (fjernsyn) og 60 (radio) prosent i sine kjernemarkeder.

Vi kan vanskelig se at trusselen mot ytrings- og informasjonsfriheten er større i avismarkedet enn de markeder der NRK, som prinsipielt sett er kontrollert av Regjeringen, har sine markedsandeler.

På samme måte kan vi vanskelig se at det vil utgjøre noen vesentlig trussel mot ytrings- og informasjonsfriheten om vi skulle få en lovgivning som reelt sett sikrer de ulike aktørene i avismarkedet like rammevilkår som gjør det mulig for dem å vokse seg til jevnstore aktører.

Det har vi ikke i Norge i dag.

Slik situasjonen nå er, vil den foreslåtte endringen av den nasjonale terskelverdien i praksis kun ha konsekvens for Schibsted. Endringen vil bidra til en ytterligere sementering av dagens situasjon, og frata såvel Schibsted som andre aktører – alene eller i samarbeid - muligheten til å delta i den dynamisk utvikling av avismarkedet.

For Orkla Media og A-pressen, som innflytelsesrike aktører i avismarkedet, vil endringen av den nasjonale terskelverdien kun ha teoretisk interesse. Grensene for oss settes i form av regional regulering, regler for krysseierskap og treaktørprinsippet. Det er vanskelig å se hvilke

muligheter vi som enkeltaktører har til å nærme oss den nasjonale grensen enten denne er på 40 prosent som nå eller senkes til 33,3 prosent.

I praksis har vi for alle andre aktører enn Schibsted fått et lovverk og reguleringsregime som innebærer at grensen for hvor mye disse aktørene kan kontrollere av det nasjonale dagspresseopplaget, vil ligge langt under den nasjonale grenseverdien.

Etter vårt syn har vi fått en eierskapslovgivning som svekker medieaktørenes omstillingsmuligheter og dermed er til hinder for mangfold og konkurranse.

Når Departementet nå har valgt å åpne opp for en ny debatt om og vurdering av Eierskapsloven, mener vi det er avgjørende og nødvendig at vi får en ny gjennomgang av hvordan lovens ulike elementer faktisk slår ut for den enkelte aktør.

Dagens lovverk sikrer ikke likebehandling av aktørene, innenfor noen av mediemarkedene (avis, radio, fjernsyn), men sementerer ulikevekt. For å rette opp denne må Regjeringen etter vårt syn foreta en ny og fordomsfri vurdering av lovens øvrige virkemidler.

Med vennlig hilsen
For Orkla Media AS

Kjell Johnsen
direktør Dagspresse Norge

Stig Finslo
direktør utgiverspørsmål